

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಳಿ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು -560003

KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD

Malleswaram , Bengaluru -560003

2025-26 ರ ಎಸ್ ಎಸ್ ಎಲ್ ಸಿ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ

S.S.L.C. MODEL QUESTION PAPER -2025-26

ವಿಷಯ- - ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ - ಸಂಸ್ಕೃತ

SUBJECT : First Language - SANSKRIT

प्रथम भाषा - संस्कृतम्

ವಿಷಯ ಸಂಕೇತ - 16S

SUBJECT CODE-16S

ಸಮಯ -3 ಗಂಟೆ 15 ನಿಮಿಷಗಳು

(Time 3Hours 15 Minutes)

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು -100

Max.Marks -100

ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಾಗಿ ಸೂಚನೆಗಳು

1. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯು ಒಟ್ಟು 45 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
2. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ.
3. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗಿರುವ ಪೂರ್ಣ ಅಂಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
4. ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಲು 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವು ಸೇರಿದಂತೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

परीक्षार्थीनां सामान्यसूचना:

1. अस्मिन् प्रश्नपत्रे पञ्चचत्वारिंशत् (45) प्रश्नाः सन्ति।
2. प्रश्नानां विषये निर्दिष्टाः नियमाः अनुसरणीयाः।
3. प्रश्नानाम् अधिकृताः अङ्काः दक्षिणपार्श्वे लिखिताः सन्ति।
4. प्रश्नपत्रमुत्तरितुं पठनार्थं निर्धारिताः समयावधिः प्रश्नपत्रस्य उपरिभागे लिखितः अस्ति। पञ्चदशनिमेषाः प्रश्नपत्रस्य पठनार्थं निर्धारिताः सन्ति।

III. एकवाक्येन उत्तरं लिखत।

7x1=7

11. इदं सर्वं केन वास्यम्?
12. वृत्रासुरं कः जघान?
13. सत्यव्रतशास्त्रिमहाभागः कुत्र अजायत?
14. लोके सदा किं शाम्यतु ?
15. तृषितः चकोरः कम् आश्रयति?
16. के मुहुर्मुहुः परिभवं प्राप्नुवन्ति?
17. रमणमहर्षेः सहजानि आभरणानि कानि?

IV. द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत।

4x2=8

18. बुद्धिसागरः मुञ्जं किं प्राह?
19. सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय किं व्यजिज्ञपन्?

अथवा

जामदग्न्यः किमर्थं कर्णं शशाप?

20. सतां सङ्गः किं किं करोति?
21. आदित्यस्य नमस्कारात् किं किं भवति?

IV. सूचनानुसारम् उत्तरं लिखत।

4x2=8

22. सन्धिं विभज्य नाम लिखत।
 - a) नृपो जयति
 - b) सूर्यादेव
23. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत।
 - a) यथाक्रमम्
 - b) देशान्तरम्

अथवा

समासं कृत्वा नाम लिखत।

- a) चक्रं पाणौ यस्य सः =
- b) स्वर्गेण तुल्यः=
24. वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत।
 - a) कम्पमानात् वृक्षात् फलानि पतन्ति।
 - b) माता क्षीरम् आनीतवती।

25. प्रयोगं परिवर्तयत।

a) अहं जलं पिबामि।

b) बालिकाभिः हस्यते।

VI. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत।

1x2=2

26. ಯೋಗವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Yoga is necessary for health. So, all the people practise yoga.

VII. कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत।

1x2=2

27. मानवस्य शरीरे बहूनि अङ्गानि भवन्ति। सर्वेषु इन्द्रियेषु नयनं प्रधानं भवति।

VIII. यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत।

4x3=12

28. किं भवेत् ? मम समीपे ।

कः पाठः? कः अवदत् ? कम् अवदत्?

29. " भवानेव संस्कृतेन ग्रन्थान् लिखतु "

कः पाठः? कः अवदत् ? कम् अवदत्?

30. सागर इव तिष्ठतु ते यशः।

कः पाठः? कः अवदत्? कस्य यशः?

31. रसे गन्धे न रज्यते।

कः पाठः? कः अवदत्? कः न रज्यते?

अथवा

जग्राह सहसा रविम्।

कः पाठः? कः अवदत्? कम् अवदत्?

IX. कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत।

2x3=6

32. विद्वान्. एच.वि.नागराजराव्।

33. वेदव्यासः ।

X. पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत। 3x3=9

34. ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्।

तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद्धनम्॥

35. चित्तशान्तिदायिनी विरक्तिबुद्धिवर्धिनी भेदभावनाशिनी जनेषु चैक्यकारिणी।

दुःखशोकहारिणी भवाभ्वुधेश्च तारिणी भारतीयभावना विवृद्धिमेतु भारते॥

36. शिशुरेष त्वदोषज्ञ इति मत्वा दिनेश्वरः।

कार्यं चात्र समायत्तमित्येव न ददाह सः॥

अथवा

ततं तन्त्रीगतं ज्ञेयम् अवनद्धं तु पौष्करम्।

घनस्तु तालो विज्ञेयः सुषिरो वंश एव च॥

XI.वाक्ये विद्यमानं अलङ्कारं सलक्षणं समन्वयत।

1x3=3

37. श्रीरामः समुद्र इव गम्भीरः।

अथवा

माघे मेघे गतं वयः।

XII.प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत।

1x3=3

38.क्षारं जलं वारिमुचः पिबन्ति।

XIII.पद्यं पूर्यत।

1x4=4

39.सुखस्य -----

-----हि लोकः॥

XIV.दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया संस्कृतभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत। 3x4=12

40.वृक्षायुर्वेदग्रन्थे प्रतिपादितानां चतुर्विधवृक्षाणां विषये लिखत।

अथवा

डा॥ सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयस्य बाल्यजीवनं विवृणुत।

41.पाठ्यभागे निरूपितान् नाट्यांशान् सङ्ग्रह्य लिखत।

42. भारतं संरक्षितुं सन्नद्धः योद्धा हिमवान् " कथम्? इति विवृणुत

XV.अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत।

4x1=4

43.एकस्मिन् ग्रामे एकः गोपालकः आसीत्। तस्य एकः पुत्रः आसीत्। तस्य पुत्रेण सह एकं ग्रामं

गच्छन् आसीत्। मार्गे स बालकः --" आर्य व्याघ्रः आगतः " इति आक्रोशत्।तदा यावत् पिता

परावृत्य पश्यति तावत् व्याघ्रः नासीत्। ततः पुनः किञ्चित् दूरं गतयोः व्याघ्रः आगत्य बालकं जग्राह।

तदा पुनः व्याघ्रः आगतः इति सः आक्रोशत्। पूर्वमिव अधुनापि वृथा क्रोशति इति मत्वा पिता अपरावृत्य अगच्छत्। येन पुत्रः मृतः । अतः मिथ्याभाषी न भवेत्।

प्रश्नाः

- i) गोपालकः कुत्र आसीत्?
- ii) मार्गे बालकः किम् इति आक्रोशत्?
- iii) कः बालकं जग्राह?
- iv) कथायाः नीतिः का?

XVI. पत्रं लिखत।

1x5=5

44. मैसूरुमण्डलस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः छात्रः / छात्रा इति भावयित्वा अग्रजस्य विवाहार्थं दिनद्वयं विरामं संप्राथ्यं कक्ष्याध्यापकं प्रति विरामपत्रं लिखत।

अथवा

प्रवासार्थं धनं प्रेषयितुं निवेद्य पितरं प्रति पत्रं लिखत।

XVII. दशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत।

1x5=5

45. परिसरमालिन्यम्। अथवा दूरदर्शनम्।

Karnataka State Board
SSLC Examination
Model Answers 2026

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಳಿ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು -560003

KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD

Malleswaram , Bengaluru -560003

2025-26 ರ ಎಸ್ ಎಸ್ ಎಲ್ ಸಿ ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

S.S.L.C. MODEL ANSWERS -2025-26

ವಿಷಯ- - ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ - ಸಂಸ್ಕೃತ

SUBJECT : First Language - SANSKRIT

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷಾ - ಸಂಸ್ಕೃತಮ್

ವಿಷಯ ಸಂಕೇತ - 16S

ಸಮಯ -3 ಗಂಟೆ 15 ನಿಮಿಷಗಳು

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು -100

SUBJECT CODE-16S

(Time 3Hours 15 Minutes)

Max.Marks -100

I. अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यः चत्वारः विकल्पाः प्रदत्ताः। तेषु समुचितं विकल्पं चित्वा क्रमाक्षरेण सह लिखत।

6x1=6

1. जनकः '—अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति।

A) बालकः

B) पादपः

C) पिता

D) अर्भकः

उत्तरम् - (C) पिता

2. 'शिष्टः' अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति।

A) विशिष्टः

B) दुष्टः

C) कनिष्ठः

D) साधुः

उत्तरम् - (B) दुष्टः

3. 'राजा' अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति।

A) राजी

B) राज्ञी

C) रजनी

D) राणी

उत्तरम् - (B) राज्ञी

4. 'भविष्यति' अत्र एषः लकारः वर्तते।

A) लट्लकारः

B) लोट्लकारः

C) लिट्लकारः

D) लृट्लकारः

उत्तरम् – (D) लृटलकारः

5. 'भाषायाम्' अत्र एषा विभक्तिः अस्ति।

- A) सप्तमीविभक्तिः B) द्वितीयाविभक्तिः
C) पञ्चमीविभक्तिः D) तृतीयाविभक्तिः

उत्तरम् – (A) सप्तमीविभक्तिः

6. चन्द्रस्य शुक्लपक्षे वृद्धिः सम्भवति । अत्र रेखाङ्कितपदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदम् इदं भवति।

- A) कुत्र B) कदा
C) कति D) किमर्थम्

उत्तरम् – (B) कदा

II. चतुर्थपदम् लिखत।

4x1=4

7. नागार्जुनः :: रसरत्नाकरः :: भास्कराचार्यः -

उत्तरम् – लीलावती।

8. शचीपतिः – इन्द्रः :: अञ्जनापतिः -

उत्तरम् – केसरी।

9. क्रोधः – स्थायीभावः :: भयानकः -

उत्तरम् – रसः।

10. निर्भाग्या – सुनीतिः :: सुन्दरीयुवतिः -

उत्तरम् – सुरुचिः।

III. एकवाक्येन उत्तरं लिखत।

7x1=7

11. इदं सर्वं केन वास्यम्?

उत्तरम् – इदं सर्वं ईशावास्यम्।

12. वृत्रासुरं कः जघान?

उत्तरम् – वृत्रासुरम् इन्द्रः जघान।

13. सत्यव्रतशास्त्रिमहाभागः कुत्र अजायत?

उत्तरम् – सत्यव्रतशास्त्रिमहाभागः अविभाजितलाहोर् नगरे अजायत।

14. लोके सदा किं शाम्यतु ?

उत्तरम् – लोके सदा वैरं शाम्यतु।

15. तृषितः चकोरः कम् आश्रयति?

उत्तरम् – तृषितः चकोरः चन्द्रम् आश्रयति।

16. के मुहुर्मुहुः परिभवं प्राप्नुवन्ति?

उत्तरम् – भगवतः कृपया विहीनाः मुहुर्मुहुः परिभवं प्राप्नुवन्ति।

17. रमणमहर्षेः सहजानि आभरणानि कानि?

उत्तरम् – शान्तिः, सर्वप्राणिसमभावना, दया इत्यादयाः रमणमहर्षेः सहजानि आभरणानि आसन्।

IV. द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत।

4x2=8

18. बुद्धिसागरः मुञ्जं किं प्राह?

उत्तरम् – यथा त्वं राजाधमः तथैव अमात्याधमो वत्सराजः । यदा राजा धार्मिकः भवति तदा जनाः अपि धर्मिष्ठाः भवन्ति । राजा यदि पापकार्ये रतः तर्हि जनाः अपि पापपराः भवन्ति। यथा राजा तथा प्रजाः इति बुद्धिसागरः मुञ्जं प्राह ।

19. सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय किं व्यजिज्ञपन्?

उत्तरम् – यथा पिप्सितः चकोरः चन्द्रम् एव आश्रयति न तु चन्द्रजनकं क्षीरसागरम् । तथैव प्रजाः अपि श्रीरामं एव आश्रयति न तु तस्य जनकं दशरथम् । अत्र किमपि आश्चर्यं नास्ति इति सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय व्यजिज्ञपन् ।

अथवा

जामदग्न्यः किमर्थं कर्णं शशाप?

उत्तरम् – जामदग्न्यः ब्राह्मणानाम् एव अस्त्रोपदेशं करोति स्म, न क्षत्रियाणाम्। कर्णः 'नाहं क्षत्रियः' इति उक्त्वा तस्य समीपे अस्त्राभ्यासं प्रारभत । एकदा कर्णेन सह वनं गतः गुरुः तत्र कर्णस्य अङ्गे निद्रितः। तदा वज्रमुखो नाम कृमिः कर्णस्य ऊरुद्वयं अकृन्तत्। रुधिरेण आर्दीकृतः जामदग्न्यः उत्थाय कर्णः 'क्षत्रियः' इति ज्ञात्वा शशाप ।

20. सतां सङ्गः किं किं करोति?

उत्तरम् – सतां सङ्गः कुमतिं दूरीकरोति। चेतः शुद्धीकरोति। पापं नाशयति। प्राणिषु करुणाम् अधिकां करोति। शुभं जनयति।

21. आदित्यस्य नमस्कारात् किं किं भवति?

उत्तरम् – आदित्यस्य नमस्कारात् दिर्घम् आयुः, बलं, तेजः च भवति ।

V. सूचनानुसारम् उत्तरं लिखत।

4x2=8

22. सन्धिं विभज्य नाम लिखत।

a) नृपो जयति

b) सूर्यादेव

उत्तरम् :

a) नृपः + जयति – विसर्गसन्धिः।

b) सूर्यात् + एव – जश्त्वसन्धिः।

23. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत।

a) यथाक्रमम् ।

b) देशान्तरम्।

उत्तरम्:

a) क्रमम् अनतिक्रम्य – अव्ययीभावसमासः।

b) अन्यः देशः – कर्मधारयसमासः।

अथवा

अथवा

समासं कृत्वा नाम लिखत।

a) चक्रं पाणौ यस्य सः =

b) स्वर्गेण तुल्यः =

उत्तरम्:

a) चक्रपाणिः – बहुव्रीहिसमासः।

b) स्वर्गतुल्यः – तत्पुरुषसमासः।

24. वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत।

a) कम्पमानात् वृक्षात् फलानि पतन्ति।

b) माता क्षीरम् आनीतवती।

उत्तरम् :

a) कम्पमानात् – शानच् प्रत्ययः।

b) आनीतवती – क्तवतु प्रत्ययः।

25. प्रयोगं परिवर्तयत।

a) अहं जलं पिबामि।

b) बालिकाभिः हस्यते।

उत्तरम् :

a) मया जलं पीयते।

b) बालिकाः हसन्ति।

VI. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत।

1x2=2

26. ಯೋಗವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

Yoga is necessary for health. So, all the people practise yoga

उत्तरम् – योगः आरोग्यार्थं आवश्यकम्। अतः सर्वे जनाः योगाभ्यासं कुर्वन्ति।

VII. कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत।

1x2=2

27. मानवस्य शरीरे बहूनि अङ्गानि भवन्ति। सर्वेषु इन्द्रियेषु नयनं प्रधानं भवति।

उत्तरम् – ಮಾನವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಂಗಗಳು ಇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ನಯನವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ.

VIII. यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत।

4x3=12

28. किं भवेत् ? मम समीपे ।

कः पाठः? कः अवदत् ? कम् अवदत्?

उत्तरम् :

“त्यागधनः” इति पाठः।

दधीचिः अवदत्।

इन्द्रम् अवदत्।

29. “ भवानेव संस्कृतेन ग्रन्थान् लिखतु ”

कः पाठः? कः अवदत् ? कम् अवदत्?

उत्तरम् :

‘ज्ञानदीपः’ इति पाठः।

शूफक् महाशयः अवदत्।

सत्यव्रतशास्त्रिम् अवदत्।

30. सागर इव तिष्ठतु ते यशः।

कः पाठः? कः अवदत्? कस्य यशः?

उत्तरम् :

‘कर्णभारम् ’ इति पाठः।

शक्रः अवदत्।

कर्णस्य यशः।

31. रसे गन्धे न रज्यते।

कः पाठः? कः अवदत्? कः न रज्यते?

उत्तरम् :

'भीष्मोक्तयः' इति पाठः।

भीष्मः अवदत्।

प्रज्ञाचक्षुः न रज्यते।

अथवा

जग्राह सहसा रविम्।

कः पाठः? कः अवदत्? कम् अवदत्?

उत्तरम् :

मारुतेः महिमा इति पाठः।

राहुः अवदत्।

इन्द्रम् अवदत्।

IX. कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत।

2x3=6

32. विद्वान्. एच.वि.नागराजराव्।

उत्तरम् :

कविः विद्वान्. एच.वि.नागराजराव्।

देशः - मैसूरुनगरम्।

कालः - क्रि.श. १९४२ तमे वर्षे जननम्।

कृतयः - भल्लटशतकम्, अन्यापदेशशतकम्, सूक्तिद्विशती इत्यादयाः।

33. वेदव्यासः ।

उत्तरम् :

कविः- वेदव्यासः ।

मातापितरौ- सत्यवती, पराशरः च ।

देशः- यमुनानदीद्वीपः ।

कालः - द्वापरयुगम् ।

कृतयः- महाभारतम्, ब्रह्मसूत्राणि, अष्टादशपुराणानि ।

X. पद्यपाठस्य नाम उल्लिख्य तात्पर्यं पञ्चषैः वाक्यैः कर्नाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत। 3x3=9

34. ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्।

तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद्धनम्॥

उत्तरम्

पद्यपाठस्य नाम – “उपनिषद्ग्रन्थम्”

ಯಾವನು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೋ ಆತನು ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

35. चित्तशान्तिदायिनी विरक्तिबुद्धिवर्धिनी भेदभावनाशिनी जनेषु चैक्यकारिणी।

दुःखशोकहारिणी भवाभ्युद्येश्च तारिणी भारतीयभावना विवृद्धिमेतु भारते॥

उत्तरम् :

पद्यपाठस्य नाम – भारतीयभावना ।

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ, ವೈರಾಗ್ಯಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಭೇದ ಭಾವಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಶೋಕಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ, ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ.

36. शिशुरेष त्वदोषज्ञ इति मत्वा दिनेश्वरः।

कार्यं चात्र समायत्तमित्येव न ददाह सः॥

उत्तरम् :

पद्यपाठस्य नाम – मारुतेः महिमा ।

ಈ ಬಾಲ ಹನುಮನು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಮತ್ತು ಈತನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸೂರ್ಯನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ. (ಮುಂದೆ ಈತನು ರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತು ಸೂರ್ಯನು ಬಾಲ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.)

अथवा

ततं तन्त्रीगतं ज्ञेयम् अवनद्धं तु पौष्करम्।

घनस्तु तालो विज्ञेयः सुषिरो वंश एव च॥

उत्तरम् :

पद्यपाठस्य नाम – नाट्यांशाः ।

ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ತಂತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾದ್ಯವು ತತಮ್, ಮೃದಂಗ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳು
ಅನವದಮ್, ತಾಳವಾದ್ಯವು ಘನ, ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲು ಮೊದಲಾದವು ತುಷಿರವೆಂದು
ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಆತೋದ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು.

XI. ವಾಕ್ಯೇ ವಿಧಮಾನಂ ಅಲಂಕಾರಂ ಸಲಕ್ಷಣಂ ಸಮನ್ವಯತ। 1x3=3

37. ಶ್ರೀರಾಮಃ ಸಮುದ್ರ ಇವ ಗಂಭೀರಃ।

ಅಥವಾ

ಮಾಧೇ ಮೇಧೇ ಗತಂ ವಯಃ।

ಉತ್ತರಮ್ :

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ನಾಮ - ಉಪಮಾಲಂಕಾರಃ

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ - ಉಪಮಾ ಯತ್ರ ಸಾದೃಶ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಃ ಉಲ್ಲಸತಿ ದ್ವಯೋಃ ।

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ಸಮನ್ವಯಃ - ಉಪಮಾನಮ್ - ಸಮುದ್ರಃ ಉಪಮೇಯಮ್ - ಶ್ರೀರಾಮಃ

ಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಃ - ಗಂಭೀರತ್ವಮ್ ಉಪಮಾವಾಚಕಮ್ - ಇವ

ಅತಃ ಅತ್ರ ಉಪಮಾಲಂಕಾರಃ ।

ಅಥವಾ

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ನಾಮ - ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರಃ ।

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ - ಅನೇಕಾರ್ಥಶಬ್ದವಿನ್ಯಾಸಃ ಶ್ಲೇಷಃ ।

ಅಲಂಕಾರಸ್ಯ ಸಮನ್ವಯಃ - ಅತ್ರ ಮಾಧಮಾಸೇ ಮೇಧಮಧ್ಯೇ ಪಕ್ಷಿ ಗತಃ ಇತಿ ಏಕಃ ಅರ್ಥಃ । ತಥಾ ಮಾಧಕಾವ್ಯಸ್ಯ
ಮೇಧದೂತಕಾವ್ಯಸ್ಯ ಚ ಪಠನೇ ಆಯುಃ ಏವ ಗತಮ್ ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಃ ಅರ್ಥಃ ।

XII. ಪ್ರಸ್ತಾರಂ ವಿಲಿಖ್ಯ ಗಣವಿಭಾಗಂ ಕೃತ್ವಾ ಛಂದೋನಾಮ ಲಿಖತ। 1x3=3

38. ಕ್ಷಾರಂ ಜಲಂ ವಾರಿಮುಚಃ ಪಿಬಂತಿ।

ಉತ್ತರಮ್ :

ತ ತ ಜ ಗು ಗು

-- u | -- u | u - u | --

ಕ್ಷಾರಂ ಜ | ಲಂ ವಾರಿ | ಮುಚಃ ಪಿ | ಬಂತಿ ।

ಛಂದಃ :- ಇಂದ್ರವಜ್ರಾ

ಅತ್ರ ಏಕಾದಶಾಕ್ಷರಾಣಿ ಸಂತಿ । ತ ತ ಜ ಗು ಗು ಗಣಾಃ ಸಂತಿ । ಅತಃ ಇಂದ್ರವಜ್ರಾ ಛಂದಃ ।

XIII. पद्यं पूर्यत।

1x4=4

39. सुखस्य -----

-----हि लोकः॥

उत्तरम् :

सुखस्य दुःखस्य न कोऽपि दाता

परो ददातीति कुबुद्धिरेषा ।

अहं करोमीति वृथाभिमानः

स्वकर्मसूत्रग्रथितो हि लोकः ।

XIV. दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया संस्कृतभाषया आङ्ग्लभाषया वा लिखत। 3x4=12

40. वृक्षायुर्वेदग्रन्थे प्रतिपादितानां चतुर्विधवृक्षाणां विषये लिखत।

उत्तरम् :

"वृक्षायुर्वेद" ग्रन्थದಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅವು : ವನಸ್ಪತಿಗಳು - ಯಾವ ಗಿಡಗಳು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆಯೋ ಅಂತಹ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ವನಸ್ಪತಿ (ಮೂಲಿಕೆ)ಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು. ದ್ರುಮ - ಹೂವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ದ್ರುಮಗಳು (ಮರಗಳು) ಎನ್ನುವರು. ಲತಾ - ಮತ್ತೊಂದು ಸಸ್ಯಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾದ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಲತಾ.

ಗುಲ್ಮ - ಪೊದೆಯಂತೆ ಅನೇಕ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ಗುಲ್ಮ (ಕುರುಚಲು ಗಿಡಗಳು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಸ್ಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಮೂರು ವಿಧಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳು ಬೀಜದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳು ಕಾಂಡವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡುವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸಸ್ಯಗಳು ಗಡ್ಡೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ.

अथवा

डा॥ सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयस्य बाल्यजीवनं विवृणुत।

उत्तरम् :

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯವ್ರತ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 29, 1930 ರಂದು ಅವಿಭಜಿತ ಭಾರತದ (ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡ) ಭಾಗವಾದ ಲಾಹೋರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಅವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಪ್ರೊ. ಚಾರುದೇವ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ರಾಮರಾಖಿ. ಅವರು ಅವರ ಎರಡನೇ ಮಗ. ಅವರ ಪೋಷಕರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮನೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಗಾಳಿಯಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂವಹನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆದವು. ಸತ್ಯವ್ರತನ ಹೃದಯವು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೇಲಿನ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವ್ರತನ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅವನ ತಂದೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ನಂತರ, ಅವನು ಬನಾರಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಂಸರಿಂದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದನು, ಅವನು ಅನೇಕ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು.

41. पाठ्यभागे निरूपितान् नाट्यांशान् सङ्गृह्य लिखत।

उत्तरम् :

ಪಠ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಟ್ಯಾಂಶಗಳು - ಶೃಂಗಾರ, ಹಾಸ್ಯ, ಕರುಣ, ರೌದ್ರ, ವೀರ, ಭಯಾನಕ, ಬೀಭತ್ಸ, ಅದ್ಭುತ, ಶಾಂತ ಎಂದು ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳಿವೆ. ರತಿ, ಹಾಸ, ಶೋಕ, ಕ್ರೋಧ, ಉತ್ಸಾಹ, ಭಯ, ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ವಿಸ್ಮಯ, ಶಮ ಎಂದು ಒಂಬತ್ತು ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಗಳಿವೆ. ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಆಹಾರ್ಯ, ಸಾತ್ವಿಕ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ಅಭಿನಯಗಳು, ಕಂಠದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು. ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವವು ಏಳು ಸ್ವರಗಳು. ಅವು - ನಿಷಾದ, ಋಷಭ, ಗಾಂಧಾರ, ಷಡ್ಜ, ಮಧ್ಯಮ, ದೈವತ, ಪಂಚಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ತಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ವಾದ್ಯ ತತಮ್. ಮೃದಂಗ ಮೊದಲಾದವು ಅನವದ್ದಮ್. ತಾಳವಾದ್ಯ ಘನ. ಬಿದಿರಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಕೊಳಲು ಮೊದಲಾದವು ತುಷಿರ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಧೀರೊದ್ದತೆ, ಧೀರಲಲಿತ, ಧೀರೋದಾತ್ತ, ಧೀರಪ್ರಶಾಂತ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ನಾಯಕರು. ದಿವ್ಯಾ, ರಾಜಪತ್ನಿ

ಕುಲಸ್ತ್ರೀ, ಗಣಿಕಾ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧ ನಾಯಕಿಯರನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

42. भारतं संरक्षितुं सन्नद्धः योद्धा हिमवान् " कथम्? इति विवृणुत ।

ಭಾರತ ದೇಶದ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ವತಗಳ ರಾಜನಾದ ಹಿಮಾಲಯವು ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹಿಮಾಲಯದ ಎತ್ತರದ ತುದಿಗಳು ಆರ್ಕ್ಟ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬೀಸಿಬರುವ

ಶೀತಗಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಅಣುವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಫಾವರದ ದುಷ್ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ಅಣುವಿಕಿರಣಗಳಿಂದಲೂ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಹಿಮಾಲಯವು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಈ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತವನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯಾಗಲು ಕಾರಣೀ ಭೂತವಾಗಿವೆ. ಈ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಮದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಗಮನಾ ಗಮನವು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ಆಕ್ರಮಣವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯು. ಅಲ್ಲದೇ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಸಿಂಧು, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಅವು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಮದ ಕರಗುವಿಕೆಯಿಂದಲೂ ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ನೀರಿನ ಉಪಯೋಗದಿಂದ ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಪ್ರದೇಶವು ಸಸ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಭಿನ್ನ ಜಾತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ, ಕಟಿಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಯೋಧನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

XV. ಅಧೋಲಿಖಿತಮ್ ಅನುಚ್ಛೇದಂ ಪಠಿತ್ವಾ ಪ್ರಶ್ನಾನ್ ಉತ್ತರತ |

4x1=4

43. एकस्मिन् ग्रामे एकः गोपालकः आसीत्। तस्य एकः पुत्रः आसीत्। तस्य पुत्रेण सह एकं ग्रामं गच्छन् आसीत्। मार्गे स बालकः —“ आर्य व्याघ्रः आगतः ” इति आक्रोशत्। तदा यावत् पिता परावृत्य पश्यति तावत् व्याघ्रः नासीत्। ततः पुनः किञ्चित् दूरं गतयोः व्याघ्रः आगत्य बालकं जग्राह। तदा पुनः व्याघ्रः आगतः इति सः आक्रोशत्। पूर्वमिव अधुनापि वृथा क्रोशति इति मत्वा पिता अपरावृत्य अगच्छत्। येन पुत्रः मृतः । अतः मिथ्याभाषी न भवेत्।

प्रश्नाः

- i) गोपालकः कुत्र आसीत्?
- ii) मार्गे बालकः किम् इति आक्रोशत्?
- iii) कः बालकं जग्राह?
- iv) कथायाः नीतिः का?

उत्तरम् :

- i) गोपालकः ग्रामे आसीत्।
- ii) मार्गे स बालकः —“ आर्य व्याघ्रः आगतः ” इति आक्रोशत् ।
- iii) व्याघ्रः बालकं जग्राह।
- iv) मिथ्याभाषी न भवेत् ।

XVI.पत्रं लिखत। 1x5=5

44.मैसूरुमण्डलस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः छात्रः / छात्रा इति भावयित्वा अग्रजस्य विवाहार्थं दिनद्वयं विरामं संप्रार्थ्य कक्ष्याध्यापकं प्रति विरामपत्रं लिखत।

अथवा

प्रवासार्थं धनं प्रेषयितुं निवेद्य पितरं प्रति पत्रं लिखत।

उत्तरम् :

सकाशात्,

छात्रः / छात्रा

दशमकक्ष्या,

सर्वकारीयविद्यालयः,

मैसूरुमण्डलम्

सविधे,

मान्याः मुख्योपाध्यायाः

सर्वकारीयविद्यालयः,

मैसूरुमण्डलम्

मान्याः,

विषयः विरामप्रार्थना ।

श्वः मम गृहे धार्मिकोत्सवः भविष्यति । अतः अहं शालां न आगमिष्यामि । कृपया दिनद्वयं विरामं यच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये ।

धन्यवादाः

दिनाङ्कः : ३-३-२०२५

स्थानम् : धारवाडनगरम्

भवदीयः / भवदीया

विधेयः छात्रः / विधेया छात्रा

अथवा

क्षेमम्

मैसूरु

०२-६-२०२५

पूज्यपितृचरणानां सन्निधौ प्रणामाः ।

अहम् अत्र कुशली/कुशलिनी अस्मि । भवन्तः सर्वेऽपि तत्र कुशलिनः इति मन्ये ।

अहं सम्यक् पठन् / पठन्ती अस्मि । आगामिनि मासे हम्पे, बिजापुरम् इत्यादिक्क्षेत्रसन्दर्शनार्थं मम मित्राणि गमिष्यन्ति । अहम् अपि गन्तुम् इच्छामि । एतदर्थं कृपया एकसहस्ररूप्यकाणि प्रेषयन्तु इति सविनयं प्रार्थयामि । प्रवासात् आगमनानन्तरं पत्रं लेखिष्यामि ।

पत्रम् लिखन्तु ।

इति भवदीयः/या

पुत्रः/ पुत्री

पत्रसङ्केतः

सकाशात्, ----- ----- -----

सविधे, ----- ----- -----

XVII. दशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत।

1x5=5

45. परिसरमालिन्यम्। अथवा दूरदर्शनम् ।

परिसरः

अस्मान् परितः यानि पञ्चमहाभूतानि सन्ति तानि एव परिसरशब्देन सूच्यन्ते । अस्माकं जीवननिर्वहणे परिसरस्य अतीव आवश्यकता अस्ति । परिसरमालिन्यानि त्रिविधानि । वायुमालिन्यं जलमालिन्यं, शब्दमालिन्यं च । वायुमालिन्यम् - बृहद्यन्त्रागारेभ्यः सर्वदा निस्सरद्रूयः कलुषितविषानिलेभ्यः सर्वदा सञ्चरद्भ्यः शतशोऽथसहस्रशः वाहनानां धूमेभ्यः अपि वायुः प्रदूषितः । जलमालिन्यम् - यन्त्रागारेभ्यः निष्कास्यमानानि रासायनिकवस्तु युक्तानि दूषितजलानि, स्नानशौचालयानां मलिनजलानि च नालिकाभिः नदीं प्रति प्रेषयन्ति । एतेन जलमालिन्यं भवति । शब्दमालिन्यम् - यन्त्रागाराणां कर्कशशब्दैः ध्वनिवर्धकानां, विविधकार्याणां, वाहनानां च शब्दैः नित्यं प्रदूषणं वर्धते एव । एवं परिसरप्रदूषणेन

नानाविधाः रोगाः समुद्भवन्ति । प्रदुष्टेन परिसरेण न केवलं मानवाः अपि तु पशवः, पक्षिणः, कीटाः,
जलचराश्च महतीं हानिम् अनुभवन्ति । एतस्य प्रतिक्रिया अधुना अवश्यं विधातव्या । एतदर्थं सर्वजनाः
जागरिताः भवेयुः। प्रशासनानि उद्योगपतींश्च बोधयेयुः । परिसरसंरक्षणार्थम् आवश्यककर्माणि कुर्युः।

दूरदर्शनम् —

प्रपञ्चे अनेकसम्पर्कमाध्यमाः वर्तन्ते। आकाशवाणी ,दूरदर्शनम् ,वार्तापत्रिका ,दूरवाणी इत्यादयः
सम्पर्कमाध्यमाः सन्ति। एतेषु दूरदर्शनस्य महत् स्थानमस्ति। दूरदर्शनस्य संशोधकः जे.एल्. बयार्ड
महोदयः। दूरदर्शने दर्शनं श्रवणञ्च समकालमेव भवति। तस्मात् अद्यत्वे दूरदर्शनं बहुजनप्रियं प्रधानं
च सम्पर्कसाधनमभवत्।

दूरदर्शनद्वारा गृहे एव उपविश्य राज्यस्य राष्ट्रस्य विश्वस्य च विषयां द्रष्टुं श्रोतुं च शक्यन्ते।
विविधभाषासु सर्वकारीयवाहिन्यः अन्यवाहिन्यः च भवन्ति। दूरदर्शने चलच्चित्रम्,सन्दर्शनम्
,प्रतिभाप्रदर्शनकार्यक्रमाः ,सामाजिककार्यक्रमाः अपि प्रसार्यन्ते। एवमनेन न केवलं मनोरञ्जनम् अपि तु
बुद्धिविकासोऽपि भवति।

दूरदर्शने प्रसार्यमाणाः केचन कार्यक्रमाः छात्राणां युवकानां च मनसि दुष्परिणामं जनयन्ति। निरन्तरं
दूरदर्शनवीक्षणेन आलस्यं नेत्रदोषादिकं च भवितुमर्हति। तस्मात् लाभालाभौ विज्ञाय दूरदर्शनस्य उपयोगः
कर्तव्यः।
